

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.

29.10.2021 r.

W 2020 r. utrzymał się proces zmniejszania się liczby osób, które korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej

W badanym roku, po raz pierwszy od początku realizacji badania mieszkańcy miast stanowili większość wśród beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej

4,1%

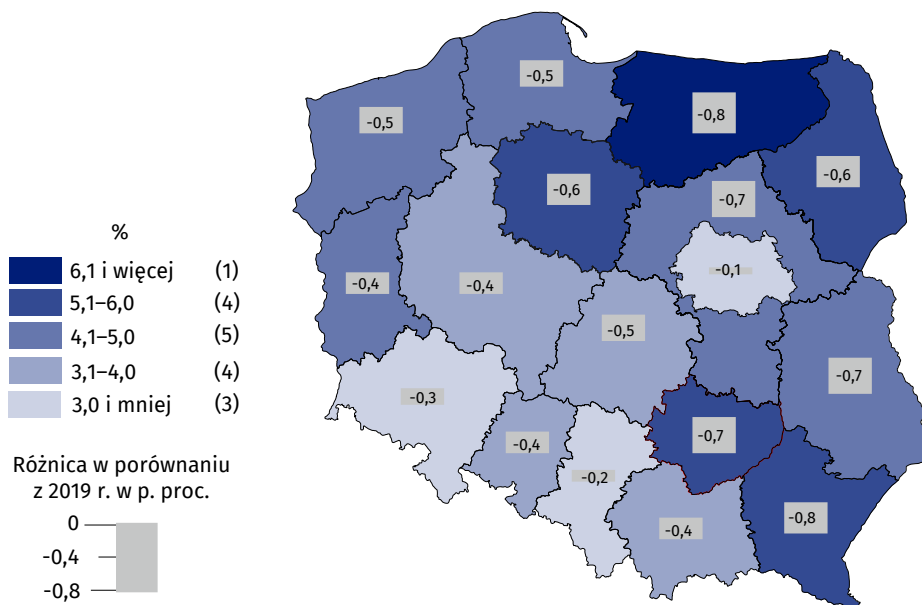
Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności

W 2020 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 1589,3 tys. osób i była o 186,4 tys. mniejsza niż w 2019 r. Zasięg korzystania z pomocy społecznej, czyli udział beneficjentów w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się o 0,5 p. proc. i wynosił 4,1%.

Liczba beneficjentów w gospodarstwach domowych oraz osób bezdomnych o dochodach na osobę poniżej progu dochodowego¹ wyniosła 912,1 tys. co stanowiło 2,4% ogólnej liczby ludności, to jest mniej o 0,2 p. proc. w porównaniu z 2019 r.

W dalszym ciągu utrzymywała się tendencja spadku udziału ludności wiejskiej wśród beneficjentów pomocy społecznej. W roku 2020, po raz pierwszy – odkąd prowadzona jest obserwacja tej zbiorowości – wśród ogółu beneficjentów pomocy społecznej odnotowano więcej mieszkańców miast. Ich liczba wyniosła 807,1 tys., co stanowiło 50,8% ogólnej liczby beneficjentów. Na obszarach wiejskich udział beneficjentów w liczbie mieszkańców ogółem był nadal wyższy i wyniósł 5,1%, natomiast w miastach był o 1,6 p. proc. mniejszy. Warto jednak zaznaczyć, że stałym zjawiskiem, obserwowanym od ponad 10 lat jest nie tylko zmniejszanie się udziału mieszkańców wsi wśród beneficjentów pomocy społecznej, ale również szybsze zmniejszanie się zasięgu korzystania z pomocy społecznej na wsi niż w miastach. W stosunku do roku poprzedniego wskaźnik ten na wsi zmniejszył się o 0,8 p. proc., a w miastach o 0,3 p. proc.

Mapa 1. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej według regionów w 2020 r.

Źródło: Zbiór Centralny Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRiPS.

Największą wartość udziału beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców – 7,2% odnotowano w regionie warmińsko-mazurskim, a względnie wysoki udział beneficjentów w liczbie mieszkańców, powyżej 5% wystąpił ponadto w kujawsko-

Największy udział beneficjentów w liczbie ludności wystąpił w regionach północnych i wschodnich

¹ W 2020 r. kwota tego kryterium dla osoby w rodzinie wynosiła 528 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł. Kwoty te zostały ustalone w roku 2018. W opracowaniu używane są określenia „ubogie gospodarstwa domowe” na oznaczenie gospodarstw z dochodem niższym niż podane wyżej progi oraz „ubodzy beneficjenci” – na określenie członków tych gospodarstw domowych.

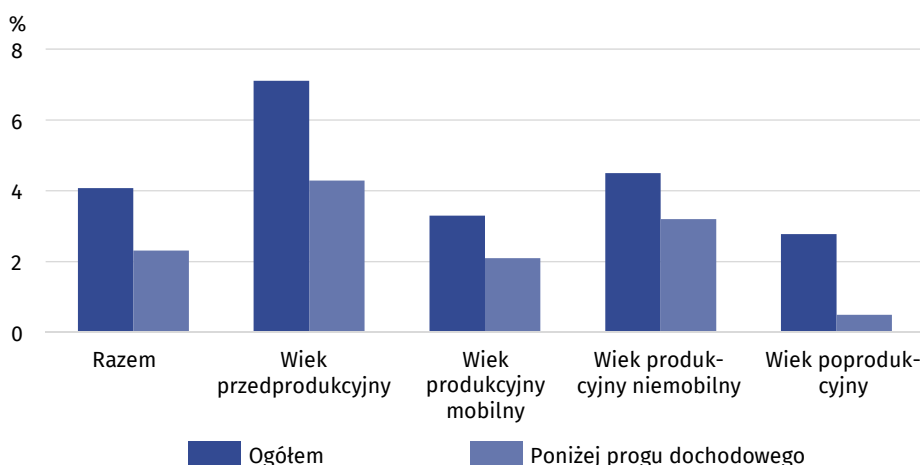
pomorskim (6,0%), świętokrzyskim (5,6%), podlaskim (5,5%) i podkarpackim (5,4%). Najmniejszy zasięg beneficjentów pomocy społecznej odnotowano w regionie warszawskim stołecznym, gdzie wyniósł on 2,3%. Niski udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców – na poziomie 3% i niższym – wystąpił ponadto w regionach: śląskim (2,8%) i dolnośląskim (3,0%).

Spadek wartości wskaźnika w 2020 r. w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano we wszystkich regionach. Największy – o 0,8 p. proc. nastąpił w regionach: warmińsko-mazurskim i podkarpackim. Ponadto, znaczny spadek – o 0,7 p. proc. odnotowano również w regionach lubelskim i świętokrzyskim, a także w regionie mazowieckim regionalnym.

Wśród beneficjentów pomocy społecznej 494,0 tys. osób, czyli 31,1%, to osoby w wieku przedprodukcyjnym. Zasięg korzystania z pomocy społecznej w tej grupie wieku był stosunkowo wysoki – wyniósł 7,1%, a udział dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 roku życia z ubogich gospodarstw domowych w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży w tej samej grupie wieku wyniósł 4,3%.

Z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku wyniósł 2,8%, a ubogich beneficjentów w wieku poprodukcyjnym 0,5%. Tu warto dodać, że w grupie beneficjentów w wieku emerytalnym, 81,9% to członkowie gospodarstw domowych o dochodach na osobę powyżej progu dochodowego. Są to osoby, które ze względu na stan zdrowia, a także sytuację rodzinną (ponad 70% gospodaruje samotnie) korzystają z usług opiekuńczych.

Wykres 1. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej według ekonomicznych grup wieku w 2020 r.

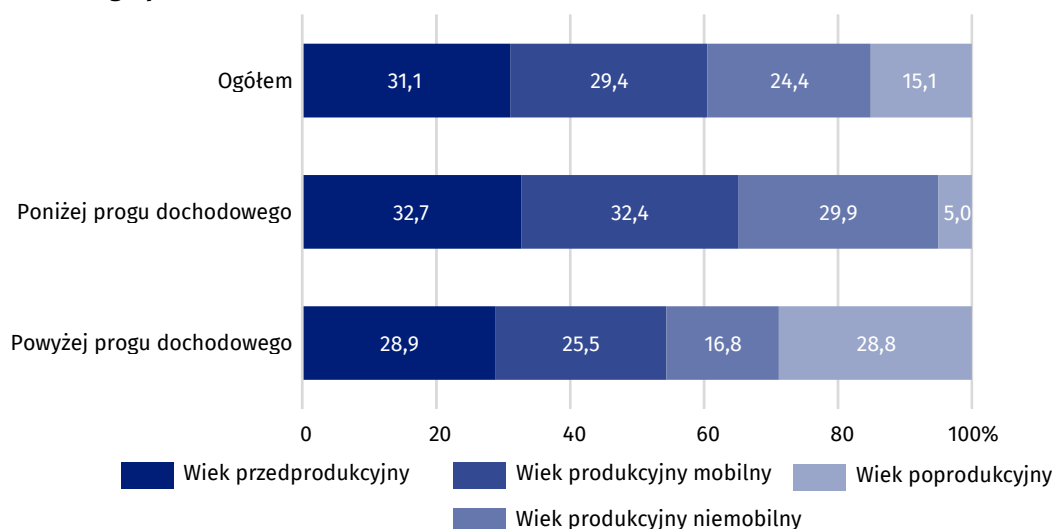
Źródło: Zbiór Centralny Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRiPS.

W strukturze zbiorowości beneficjentów według ekonomicznych grup wieku przeważały osoby w wieku przedprodukcyjnym (31,1%) oraz w wieku produkcyjnym mobilnym (29,4%). Udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 15,1%. Wśród beneficjentów ubogich odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 5%, natomiast był znacznie wyższy (28,8%) w grupie beneficjentów o dochodzie na osobę przekraczającym próg dochodowy.

Ponad 7% mieszkańców Polski w wieku poniżej 18 lat to członkowie rodzin korzystających z pomocy społecznej

Najmniejszy udział w zbiorowości beneficjentów pomocy społecznej stanowi grupa osób w wieku poprodukcyjnym

Wykres 2. Struktura beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej według ekonomicznych grup wieku w 2020 r.

Źródło: Zbiór Centralny Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRiPS.

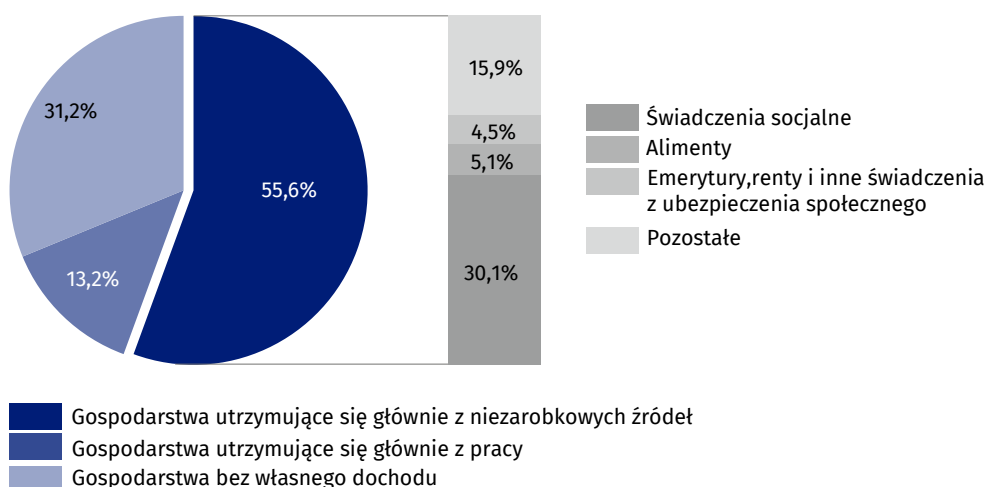
Spośród 1561,9 tys. beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gospodarstwach domowych², 445,8 tys. (28,5%), to osoby stanowiące jednoosobowe gospodarstwa domowe, a 1116,1 tys. (71,5%) to członkowie gospodarstw wieloosobowych. Rzeczą charakterystyczną dla omawianej zbiorowości jest fakt znacznego udziału osób samotnie gospodarujących wśród beneficjentów mieszkających w miastach. W 2020 r. wyniósł on 37,0% i był niemal dwukrotnie większy niż na wsi (20,0%).

Zbiorowość ubogich beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej to 56,9% wszystkich beneficjentów – członków gospodarstw domowych.

Niski status materialny tej grupy osób wynika przede wszystkim z ich mniejszej aktywności zawodowej. W 2020 r., wśród 547,2 tys. osób w wieku produkcyjnym z ubogich gospodarstw domowych, tylko 12,7% pracowało, 44,8% poszukiwało pracy, a 42,6% to bierni zawodowo. Spośród biernych zawodowo, ponad 63% to osoby uczące się, niepełnosprawne lub przewlekle chore.

Spośród 429,0 tys. ubogich gospodarstw domowych, co trzecie – 31,2% nie miało własnych źródeł dochodu. Natomiast ponad połowa – 55,6% utrzymywała się ze źródeł niezarobkowych, w większości były to świadczenia socjalne. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego, emerytalno-rentowe stanowiły główne źródło dochodu dla 4,5% gospodarstw domowych. Praca była głównym źródłem dochodu jedynie dla 13,2% ubogich gospodarstw.

Wykres 3. Struktura ubogich gospodarstw domowych według głównego źródła dochodu w 2020 r.

Źródło: Zbiór Centralny Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRiPS.

56,9% beneficjentów to członkowie ubogich gospodarstw domowych

Co trzecie ubogie gospodarstwo domowe nie miało własnych źródeł dochodu, natomiast ponad połowa utrzymywała się ze źródeł niezarobkowych

² Tj. bez 27,4 tys. osób bezdomnych, którym ośrodki pomocy społecznej udzieliły świadczenia w 2020 r.

W 2020 r. najczęstszymi przyczynami korzystania przez ubogich beneficjentów z pomocy społecznej (obok niskiego statusu materialnego), były problemy związane ze złym stanem zdrowia lub niepełnosprawnością (wystąpiły w ponad 57% gospodarstw) oraz bezrobocie (54,9% gospodarstw). Pierwszy z wymienionych problemów dominował wśród gospodarstw jednoosobowych, wystąpił u 69,5% osób samotnie gospodarujących. Bezrobocie dotyczyło przede wszystkim gospodarstw wieloosobowych – jako jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej wykazało je 65,7% tego typu gospodarstw. Istotną rolę odgrywały też problemy rodzinne przede wszystkim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w związku z samotnym rodzicielstwem oraz wielodzietnością. Problemy rodzinne wystąpiły w ponad połowie (50,6%) gospodarstw wieloosobowych.

Najczęstszymi powodami przyznania świadczenia ubogim rodzinom są bezrobocie oraz problemy związane z chorobą lub niepełnosprawnością członka rodziny

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Krakowie
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami
Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych–Ochrona zdrowia–Opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny – Beneficjenci Środowiskowej pomocy społecznej](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej](#)

[Gospodarstwa domowe beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej](#)

[Środowiskowa pomoc społeczna](#)